

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. Ś.** skazanego za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw.

z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 września 2023 r.,

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 1 lutego 2023 r., sygn. akt III KO 106/22,

o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

M. Ś. wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa 42/20, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt II K 31/17. Jako podstawę wznowienia postępowania skarżący przywołał zaistnienie w toku wskazanego postępowania uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze z art. 439 § 1 pkt 1, 8, 9 i 10 k.p.k.

Postanowieniem z dnia 1 lutego 2023 r., sygn. akt III KO 106/22, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanego wobec jego oczywistej bezzasadności.

Od powyższego postanowienia skazany wywiódł zażalenie, w którym zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego, brak uwzględnienia jego żywotnych interesów oraz gwarancji wyrażonych w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 EKPCz. W konsekwencji domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest bezzasadne.

Przywoływane przez skarżącego argumenty nie mogły doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia. Przypomnieć trzeba, że instytucja wznowienia postępowania należy do kręgu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia przez stronę z wnioskiem o wznowienie postępowania określają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k. Podkreślenia wymaga także to, że prawodawca nałożył na sąd wznowieniowy obowiązek kontrolowania wniosku z perspektywy tego, czy odwołuje się on do wskazanych wyżej podstaw wznowieniowych, już na pierwszym etapie kontroli wniosku. Przepis art. 545 § 3 k.p.k. stanowi bowiem, że sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w § 2 art. 545 k.p.k. (czyli prokuratora, adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej), bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność. Na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do tego samego sądu orzekającego w składzie trzech sędziów.

Pod pojęciem „oczywistej bezzasadności wniosku” należy rozumieć (poza sytuacją wymienioną wprost w powołanym przepisie, a związaną ze swoistym

stanem „*rei iudicatae*”) takie przypadki, w których w rzeczonym wniosku, jako przyczynę wznowienia postępowania wskazano okoliczność niemieszczącą się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania, albo też w ogóle nie podano żadnych podstaw wznowienia. Oczywiście bezzasadny jest również wniosek, w którym co prawda formalnie odwołano się do wskazanej w kodeksie postępowania karnego podstawy wznowieniowej, ale nie wyeksponowano konkretnych okoliczności przemawiających za wznowieniem postępowania albo przywołano okoliczności, które w powołanej podstawie wznowieniowej ewidentnie się nie mieszczą.

W przedmiotowej sprawie zaś, skarżący nie przywołał żadnych okoliczności uzasadniających wznowienie postępowania na wniosek. Z tej perspektywy zatem wniosek skazanego musiał być oceniony jako oczywiście bezzasadny.

W swoim piśmie skarżący odwołał się do bezwzględnych przyczyn odwoławczych, a te mogą uzasadniać wznowienie postępowania jedynie z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.). Pismo skarżącego nie mogło być jednak także potraktowane jako zawierające trafne tezy uzasadniające wznowienie przez Sąd Najwyższy wskazanego wyżej postępowania z urzędu. Pamiętać bowiem należy, że zgodnie z art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie z powodu bezwzględnych przyczyn odwoławczych nie może nastąpić, jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. Zgodnie zaś z trafnym poglądem wyrażanym w doktrynie, który Sąd Najwyższy w tym składzie w pełni podziela, rozpoznanie kasacji rodzi wiążące domniemanie, iż sprawa została przez Sąd Najwyższy rozpoznana również z punktu widzenia ewentualnych uchybień z art. 439 § 1, co tym samym blokuje możliwość wznowienia z urzędu postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. Powyższe domniemanie jest konsekwencją brzmienia art. 536 k.p.k., który stanowi, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 (por. J. Matras [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. II*, red. K. Dudka, Warszawa 2020, komentarz do art. 542, teza 5). W przedmiotowej sprawie zaś Sąd Najwyższy rozpoznał dwie kasacje (obrońcy i Prokuratora Generalnego) i oddalił je jako oczywiście bezzasadne. Co więcej, w kasacji obrońcy był podniesiony zarzut wadliwego rozpoznania przez sąd odwoławczy zarzutu

dotyczącego zaistnienia przed sądem I instancji uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. I z tej perspektywy zatem wniosek skazanego musiał być oceniony jako chybiony.

W tej sytuacji jedynie na marginesie należy zauważyć, że wobec treści pisma skazanego z dnia 24 marca 2023 r. (k. 14) jako oczywiście chybione należało uznać zawarte w uzasadnieniu zażalenia wywody dotyczące kwestii niewyłączenia sędziego.

Powyższy wywód prowadzi do konkluzji, że w przedmiotowej sprawie nie ujawniły się jakiegokolwiek przesłanki uzasadniające wzruszenie zaskarżonego orzeczenia.

Kierując się przywołaną argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(M.K.)

[ms]